

Tina Modotti, moderne legende

Op haar grafsteen staan verzen van Pablo Neruda gebeiteld. Diego Rivera schilderde haar op een muurwand. Voor haar foto 'Roses Mexico' werd een paar jaar geleden een recordbedrag geboden. Hollywood haalde haar ooit als actrice binnen en nu wil Madonna haar levensverhaal verfilmen. Toen Tina Modotti op 45-jarige leeftijd stierf, was haar leven al een rijkgevulde legende. Een leven als vrouw, minnares, fotografe en voor al communiste.

In 1942 begaf Modotti's hart het. Een te groot hart, bekommerd als ze was geweest om mensen en... de goeie zaak. Rond haar dood ontstond een hele rel omdat haar laatste man, Vittorio Vidali, beschuldigd werd van moord. Ze stierf echter aan een hartaanval op de achterbank van een taxi in de Mexicaanse hoofdstad.

Met Vidali, een Italiaanse 'beroepsrevolutionair', had Modotti haar laatste tien jaar gewijd aan de linkse beweging en de wereldsolidariteit. Sedert hun verbanning uit het woelige Mexico van het begin van de jaren dertig had hun zwerftocht hen via Nederland naar Berlijn tot in Moskou geleid. Daar zou Modotti haar camera — een grote Graflex — van de hand doen en zich uitsluitend bezighouden met de organisatie 'Internationale Rode Hulp'. Ze kloog wel eens dat ze nog weinig tijd vond voor zichzelf maar toch gaf de politieke strijd haar veel voldoening.

Tijdens de burgeroorlog in Spanje zette ze zich in voor de vluchtelingen en onder meerdere schuilnamen redde ze honderden kinderen. Zelf moest ze na de machts-overname door Franco de benen nemen en belandde ze opnieuw — ditmaal als 'ongewenste buitenlandse' — in Mexico. Haar laatste levensjaren bracht ze er in armoede door. Af en toe vertaalde ze Lenin in het Spaans en eens per maand wordt er goed gegeten op uitnodiging van vrienden als de Bauhaus-architect Hannes Meyer en de dichter Pablo Neruda, toen Chileens ambassadeur in Mexico.

Modotti's sociaal en maatschappelijk engagement was zowat een familiale aangelegenheid. Ook haar broer Benvenuto was actief in de communistische partij. Misschien lag de kiem wel bij hun vader, een technicus die mogelijk bij de stakingen van het einde van de 19de eeuw in Noord-Italië betrokken was en vervolgens emigreerde, eerst naar Oostenrijk en later naar de USA.

Tina (haar echte naam luidt Assunta Adelai-

da Luigia) was Italiaanse, want ze werd in 1896 in Udine geboren. Tien ze negen was emigreerden vader en oudste zus Modotti. Moeder en de vier overige kinderen bleven in Friule achter en Tina was op 12-jarige leeftijd gedwongen in een textiel fabriek de gezinskost te gaan verdienen. Deze stoffenkennis kwam haar later van pas toen ze trouwde — ze was dan 19 — met de schilder en dichter Roubaix de l'Abrie Richey, ook wel Robo genoemd. Samen batikten en beschilderden ze stoffen in hun atelier van San Francisco en

Een zelfportret van Tina Modotti.

(Foto Tina Modotti)

verwierven enige faam in het Californische milieu van kunstenaars en intellectuelen. Kunst, politiek, de wijde wereld en de vrije liefde vormden de belangstellingssfeer van hun kringen. De osmose daarvan meenden ze aan de overkant van de grens te vinden. Het Mexico van het begin van de jaren twintig was immers een broeinest van politieke revolutie, artistieke verademing, raciale en historische renaissance. Eerst met Robo en na zijn dood met haar minnaar Edward Weston vestigde Tina zich voorgoed in Mexico.

Na haar Hollywood-periode — er zijn drie

films met haar bekend — was ze model geworden van de fotograaf Weston. En de samenwerking werd uitgebreid. Tina beloofde Weston zijn huishouden te regelen als hij haar leerde fotograferen. Dat leverde ook vandaag nog pakkende beelden op. Foto's van het Mexico van alledag: mensen en hun miserie, erbarmelijke toestanden en revolte, theater en realiteit... telkens van een haarscherp realisme. En toch zijn sommige van haar hyperrealistische beelden bijna abstract. Haar fotografische experimenten met elektriciteitskabels, met bamboeranken of met gebundelde rozenbladen zijn merkwaardig. Zelfs leermeester Weston gaf het toe.

Tina Modotti werd bewonderd. Niet enkel om haar artistieke kwaliteiten. Frida Kahlo, die zich een goeie vriendin noemde, imiteerde in het begin haar strijdbare stijl: een recht gerende rok, een hemdbloes, een rode das en... een speld in de vorm van een sikkel en een hamer. Het feest bij het huwelijk tussen de twee boegbeelden van de Mexicaanse schilderkunst, Frida Kahlo en Diego Rivera, werd volgens het verhaal gevierd op het terras van Modotti. Tussen de wasdraden met linge-rie!

Het sociale engagement in het leven van Modotti werd alsmear omvangrijker. Eerst waren de muren van haar appartement Spartaans wit, later worden er slogans van Lenin en Marx op geschilderd. De band met het communistische gedachtengoed werd nog strakker door haar amoureuze relaties met achtereenvolgens schilder Xavier Guerrero, lid van het centraal comité van de communistische partij van Mexico, en met Julio Antonio Mella, de jonge mooie Cubaanse revolutionair. Mella stierf in Tina's armen, nadat hij op klaarlichte dag op straat was neergeschoten. Van dan af leek Modotti zich steeds meer in te spannen in anti-fascistische en anti-imperialistische organisaties. Tot haar laatste ademtocht.

Eliane Van den Ende

Voor het eerst in België wordt een selectie van het fotografisch werk van Tina Modotti tentoongesteld. Tot 31 mei in het CC Aurora, het internationalistisch centrum van het Verbond van Communisten in België. Open op vrijdag en zaterdag van 10 tot 18 uur, op zondag van 10 tot 14 uur. In de Jean Volderslaan 34 in 1060 Brussel. Op zondag 16 maart om 14.30 uur organiseert het Masereelfonds een bezoek aan de fototentoonstelling met een inleiding over Tina Modotti.